

Jozef ten tijde van de Hyksosheerschappij over Egypte?

In Genesis 39:1 wordt het hoofd van de lijfwacht van Farao 'Egyptenaar' genoemd. Nu kwam het in vroeger tijden vaker voor een de lijfwacht van een vorst buitenlanders aangesteld werden. De reden daarvoor zal geweest zijn dat vreemdelingen geen staatsgreep zouden plegen, want van de autochtone bevolking zouden zij geen medewerking kunnen verwachten. Waarschijnlijk speelden soortgelijke motieven een rol bij de lijfwacht van de pausen, waar Zwitsers voor aangetrokken werden en geen Italianen.

Een extra argument voor de gedachte aan een buitenlander voor de positie van hoofd van de lijfwacht van de Farao is dat er enkele generaties later een omwenteling plaatsvond van de ene dynastie naar de andere.

Dit kan betekenen dat in de tijd dat Jozef aan het hof verbleef de Hyksos aan de macht waren, en dat deze man, ook al was hij Egyptenaar en behoorde hij niet tot de overwinnaars, toch een hoge positie heeft kunnen innemen. Deze gedachte past ook bij Exodus 1:8, waar staat dat er een nieuwe koning over Egypte aan het bewind kwam. Dit woord 'nieuw' zou, volgens rabbijn Hirsch, betrekking hebben op een omwenteling, ook omdat de uitdrukking 'opstaan tegen' gebruikt wordt. In die tijd zouden de Hyksos verjaagd zijn en de Egyptenaren zelf weer aan de macht gekomen zijn. En de nieuwe Egyptische Farao kende Jozef niet, dat wil zeggen: Hij wilde niets weten van ene Jozef die tijdens de dynastie van de Hyksos in de 16^e eeuw voor de gewone jaartelling een belangrijke positie hadden gehad in Egypte.

Zou de schrijver van Genesis deze historische aspecten in zijn verhaal verwerkt hebben?

Lukas A. de Groot, Februari 2026